

TÉAMAÍ LE BREITHNIÚ

Cumarsáid faoi alt 9 den Acht (Litreacha, ríomhphoist & cora poist)

Dualgais reatha faoin Acht:

- Cumarsáid a fhreagairt sa teanga ina bhfuarthas í;
- Faisnéis i scríbhinn nó leis an bpost leictreonach a eisiúint i nGaeilge nó go dátheangach.

*** 1. I do thuairimse, an leor na dualgais seo, an bhfuil siad iomarcach nó an dteastaíonn leasú orthu?**

Aontaím go hiomlán leis. Molaim go mbeadh réimse (field) a bhainfeadh le rogha teanga ar gach taifead leictreonach agus go dtabharfaí aird air sin i gcás teagmhála ar bith leis an té sin.

Foilseacháin faoi alt 10 den Acht

Dualgais reatha faoin Acht:

- Doiciméid áirithe a fhoilsiú go comhuaineach i nGaeilge agus i mBéarla (m.sh. tuarascálacha bliantúla, cuntais iniúchta, tograí beartais phoiblí, ráitis straitéise srl.

*** 2. I do thuairimse, an leor na dualgais seo, an bhfuil siad iomarcach nó an dteastaíonn leasú orthu?**

Ba chóir go mbeadh gach foirm/bileog faisnéise/tuarascáil ar fáil go dátheangach nó sa dá theanga. [Tá an Ghaeilge ina teanga oifigiúil sa stát le nach mór 90 bliain.] Thairis sin, ba chóir go mbeadh teacht go héasca ar an dá leagan go leictreonach nó sna hoifigí cuí. Mar shampla, ní féidir teacht ar an leagan Gaeilge den fhoirm iarratais ar chárta leighis ar shuíomh gréasáin an HSE.

Comharthaí, stáiseanóireacht & fógartí taifeadta béil faoi na Rialacháin faoin Acht (I.R. Uimh. 391 de 2008)

Dualgais reatha faoin Acht:

- Cloí leis na Rialacháin maidir le húsáid na Gaeilge agus an Bhéarla ar chomharthaí, ar stáiseanóireacht agus i bhfógartí taifeadta béil.

*** 3. I do thuairimse, an leor na dualgais seo, an bhfuil siad iomarcach nó an dteastaíonn leasú orthu?**

Aontaím leis seo. Thairis sin, ba chóir go mbeadh an dá leagan ar chomh-mhéid. Níl aon fhianaise ann, go bhfios dom, go bhfuil an radharc níos fearr ag daoine le Gaeilge!

Scéimeanna Teanga faoin Acht

Is iad na scéimeanna teanga croílár an Achta Teanga. Leagtar amach sna scéimeanna teanga an córas trína bhforbraíonn comhlachtaí poiblí a gcuid seirbhísí trí Ghaeilge thar thréimhse ama. Is trí na scéimeanna teanga a dhéileáiltear le húsáid na Gaeilge ar shuíomhanna gréasáin, ar bhileoga, ar bhróisiúir, ar fhoirmeacha, trí sheirbhísí teileafóin, trí sheirbhísí idirphearsanta eile, trí sheirbhísí ar líne srl.

*** 4. (a) I do thuairimse, an bhfuil córas na scéimeanna teanga sásúil, an bhfuil sé iomarcach nó an dteastaíonn leasú air?**

Montaím go ginearálta le córas na scéimeanna ach tá cuid díobh damanta lag.

*** 4.(b) An bhfuil malairt córais a mholfá a bheadh níos éifeachtaí agus níos éifeachtúla?**

Ba chóir go mbeadh gach scéim, áfach, mar chuid de phlean uileghabhálach meántéarmach chun gach seirbhís a sholáthar sa dá theanga oifigiúil.

Seirbhísí ó chomhlachtaí poiblí sa Ghaeltacht

Sa chaoi is gur féidir leis an Stát tacú le stádas agus le húsáid na Gaeilge sa Ghaeltacht, tá sé an-tábhachtach go mbeidh pobal na Gaeltachta ábalta a ngnóthaí oifigiúla a dhéanamh leis an Stát trí Ghaeilge.

*** 5.(a) An bhfuil tú sásta leis na seirbhísí atá á soláthar trí Ghaeilge ag comhlachtaí poiblí sa Ghaeltacht?**

Níl cónaí orm sa Ghaeltacht agus, dá réir, ní thig liom tuairim cheart a nochtadh.

*** 5.(b) An bhfuil leasuithe a mholfá a chuirfeadh le héifeachtacht agus le héifeachtúlacht na gcomhlachtaí poiblí sa réimse seo?**

Forálacha eile faoin Acht

Tá forálacha eile san Acht a dhaingníonn cearta maidir le húsáid na Gaeilge san Oireachtas, sna cúirteanna agus i gcóras logainmneacha an Stáit.

*** 6. I do thuairimse, an leor na forálacha seo, an bhfuil siad iomarcach nó an dteastaíonn leasú orthu?**

Ba chóir go mbeadh sé mar bhun-phrionsabal go mbeadh teacht ar an tseirbhís sa dá theanga - gan aon dua bhreise a bheith ag baint le Gaeilge.

Comhlachtaí poiblí faoin Acht

Cuireann an tAcht dualgas ar chomhlachtaí poiblí, atá liostaithe faoin Acht, seirbhísí a sholáthar trí Ghaeilge. Tá liosta iomlán na gcomhlachtaí poiblí faoin Acht ar fáil ag www.ahg.gov.ie.

Tá na comhlachtaí poiblí seo a leanas liostaithe faoin Acht – Ranna agus oifigí Rialtais, údaráis áitiúla, ollscoileanna, institiúidí tríú leibhéal eile, coistí gairmoideachais, an Garda Síochána, an tSeirbhís Chúirteanna, na Coimisinéirí Ioncaim, Feidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte, gníomhaireachtaí, boird & cuideachtaí Stáit eile.

*** 7. I do thuairimse, an bhfuil liosta na gcomhlachtaí poiblí faoin Acht cuí nó an dteastaíonn leasú sa réimse seo?**

Tá an liosta sách cuimsitheach, dar liom. Ba chóir tús áite a thabhairt do na comhlachtaí a mbíonn plé rialta acu leis an bpobal e.g. An Post, comhairlí áitiúla, an HSE, an Roinn Gnóthaí Sóisialta agus Teaghlaigh, an Garda Síochána.

Oifig an Choimisinéara Teanga

Is faoin Acht a bunaíodh Oifig an Choimisinéara Teanga. Is é príomhról na hOifige ná monatóireacht a dhéanamh ar chur i bhfeidhm an Achta.

*** 8. I do thuairimse, an bhfuil cumhachtaí agus feidhmeanna na hOifige sin dóthanach nó iomarcach agus an dteastaíonn leasuithe orthu?**

Tá Oifig an Choimisinéara Teang ag feidhmiú go héifeachtach, dar liom. Táim glan in aghaidh an Oifige a nascadh le foras éigin eile stáit.

Ba mhaith liom cumhacht a bheith ag an gCoimisinéir cúiteamh a thabhairt do shaoránach dá sárófaí a chuid cearta teanga - é sin ar chostas an chomhlachta a sháraigh na cearta.

Go ginearálta

*** 9. An bhfuil leasuithe eile a mholfá ar an Acht le cinntiú gur reachtaíocht í atá oiriúnach agus cuí dá feidhm?**

Ba mhaith liom nasc éigin a bheith idir é agus reachtaíocht idirnáisiúnta faoi chearta teanga.

Ba mhaith liom freisin go mbeadh foireann cigireachta ag an gCoimisinéir.

*** 10. Céard iad na seirbhísí trí Ghaeilge a bhfuil éileamh agat féin orthu ó chomhlachtaí poiblí nó an gceapann tú gur cheart tosaíocht a thabhairt dóibh?**

I mo chás fein tá seirbhísí sláinte agus leasa shóisialaigh an-tábhachtach dom ag an tráth seo de mo shaoil agus an freastal trí Ghaeilge an-lag.

*** 11. Céard iad na constaicí nó na deacrachtaí a fheictear duit a bhaineann le seirbhísí ar chomhchaighdeán a sholáthar i nGaeilge ag comhlachtaí poiblí?**

Easpa Gaeilge ag na foirne. Ba chóir go mbeadh dualgas ar gach roinn/comhlacht céatadán áirithe (e.g. 25%) foirne le cumas maith sa Ghaeilge a earcú.

Ba mhaith an rud é in oifigí poiblí comharthaí a bheith ann a léireodh cé hiaid na baill foirne a raibh Gaeilge acu e.g. in oifigí poist.

*** 12. Céard iad na leasuithe a mholfá ar an Acht le forbairt a dhéanamh ar sheirbhísí Stáit trí Ghaeilge ar bhonn éifeachtach agus éifeachtúil ó thaobh costais de?**

Mar a dúirt mé, ba chóir go mbeadh planáil mhéantéarmach ar bun seachas glacadh le scéim mar rud inti féin. Ba chóir go mbeadh sprioc soiléir ann gach seirbhís a bheith ar fáil sa dá thanga oifigiúil faoi dháta áirithe.

Siar

Déanta

Faoi chumhacht Research.net